

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

III. De imperio non reflexo: vbi de materiali electione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

Possit eodem modo arguere Hurtado contra præceptum offerendi par turturum, aut duos pullos columbarum, cuius obiectum est vagum, & indeterminatum, & consequenter non poterit exerceri, & præceptum erit de re impossibili, & non practicum. Resp. obiectum imperij respicientis obiectum vagum & indeterminatum, non ita obiectum indeterminatum respicere, ut voluntas imperet actum indeterminatum, aut velit produci actum vagum, illa enim indeterminatio non se tenet ex parte obiecti, neque est volita, sed tantum ex parte actus, voluntas enim adhuc per imperium vagum semper vult existere obiectum aliquod determinatum ex parte obiecti, quia tamen vult duplex obiectum, inter quæ non vnum alijs præfert, dicitur velle indeterminatè non ex parte obiecti, sed ex parte actus. Ad formam argumenti, Respondendum: obiectum imperij vagi non potest existere eo modo, quo terminat tale imperium; distinguo: eo modo quo terminat secundum id, quod formaliter se tenet ex parte termini, seu ex parte obiecti talis actus, nego: secundum id quod se tenet ex parte modi, concedo: tota enim indeterminatio non se tenet ex parte obiecti, sed ex parte actus imperantis, qui licet in se determinatus sit respicit illa obiecta modo indeterminato, hoc est, utrumque indifferenter, ita ut quodlibet illorum ex vi talis actus possit existere, & neutrum præcisè ratione imperij præ alio inferatur ex illo.

8 Obiect. secundò. Imperium vagum & indifferens non potest immediatè, & per se inferre effectum externum absque alio determinante: ergo neque potest immediatè per se imperare. Respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam; quia effectus externi procedunt à potentiis nullam indifferentiam determinare valentibus, ac proinde voluntas determinans potentiam externam debet illam determinare ad hanc speciem actus potius quam illius: actus verò voluntatis procedit à potentia potente se determinare ad hunc potius quam illum actum in specie, atque proinde potest illi imperari cum indifferentia inter hunc & illum actum.

9 Dico tertio. Actus quo voluntas dicit, volo elicere actum virtutis, abstrahens ab hoc vel illo speciali actu, quorum specificæ differentie, & speciales bonitates illi nondum fuerunt medio intellectu applicatæ, vel quia si fuerunt applicatæ adhuc sibi voluit voluntas integrum relinquere per alium actum reflexum imperare, & decernere hunc actum virtutis potius quam illum elicendum, non potest immediatè imperare actum specialem, quia ex vi illius actus nondum est explorata voluntas circa aliquem actum, ita ut absolutè possit dici, hic actus placet voluntati, quia cum illo actu, quo dicit, volo elicere actum virtutis composibilis est actus, quo dicit, nolo elicere actum temperantiæ & sic de quocunque alio actu. Si verò haberet voluntas differentias omnium actuum virtutum ad illius satietatem inspectas, & diceret, volo elicere actum virtutis, idem esset ex parte obiecti, & ex parte modi, ac dicere, volo elicere actum religionis, vel iustitiæ, vel temperantiæ, & in hoc casu philosophandum est modo dicto de imperio particulari indeterminato. Quod dixi de actu, quo dicit voluntas, volo elicere actum virtutis, eodem modo intellige de actu quo dicit, volo adimplere legem, quando lex adimpleri potest actibus specie diversis.

10 Dico quarto. Quando voluntas diceret, volo adimplere totam legem, seu, volo elicere actus, ad quos teneor ex præcepto, si inspectos habeat speciales actus sibi coniunctos, est idè ac dicere, volo elicere actum iustitiæ mihi præceptum, & actum charitatis; ac proinde illa volitio poterit vices imperij gerere respectu cuiuscunque actus præcepti. Si verò voluntas inspectos non habeat actus speciales præceptos, neque adimpleriones legum secundum suas rationes specificas, talis volitio non potest esse immediatum imperium respectu specialem actus v.g. actus charitatis præcepti. Hanc secundam partem conclusionis defendit Hurtado supra. Moneor ad hanc conclusionem quia illa volitio respiciens rationem communem actuum præceptorum, licet ex parte obiecti sit eadem, ac volitio, quæ dicit, volo elicere hunc actum & illum actum præceptum, tamen ex parte modi est longè diversa, quia ex modo tendendi in singularem propositam in ratione comuni abstracta, ita voluntas fertur in illa ex parte actus, ac si nullo modo rationes peculiare amaret, sed tantum rationem communem, sicut cognitio abstractiva animalis, ita fertur in rationale, ac sic rationale nullo modo cogitaretur, neque cognitio animalis v.

fic, etiam si in opinione tantum præscindente ex parte modi, sit cognitio rationalis, potest regere actum voluntatis tendentem expressè in rationale, ergo volitio illa virtutis in communi ita fertur in specialem actum, ac si illum non amaret, neque poterit illum in actu secundo specialiter imperare.

Ex his constat actum quo quis vult adimplere totam legem confusè cognita, tantum posse influere in adimplerem præcepti charitatis medio alio actu, qui ex intentione adimplendi totam legem, dicat, volo adimplere hanc partem legis, hoc est, elicere contritionem præcepti, qui actus respicit motuum primi illius vniuersalis intentionis totam legis observationem, ex quo procedit instar electionis, seu instar actus imperantis partialem executionem finis. Huic doctrinæ consentit Hurtado supra.

Dico tertio. In omnibus his imperiis assignatis quædam sunt efficacia, quædam inefficacia; potest enim quis inefficaciter velle elicere actum misericordiæ, vel iustitiæ ex vi cuius actus voluntas poterit utrumque obiectum voluntum omittere, vel alterum pro sua libertate elicere: & potest quis efficaciter decernere elicere actum misericordiæ, vel iustitiæ, quo decreto posito voluntas non possit non alterum horum actuum elicere, & tantum sit libera ad eligendum vnum præ alio. Idem dicendum de actu illo seu imperio confuso, quo quis dicit, volo elicere actum virtutis, qui licet immediatè non influat in hunc actum virtutis, sed tantum potest mediatè illum influere per modum intentionis mediæ electione, quæ intentione posita non potest non poni quicquid necessariū fuerit ad executionem finis. Hac ratione attritio efficacis detestis omne peccatum confusè cognitum, & propositum de cætero non peccandi, componi non possunt cum ipso peccato, quia habent rationem intentionis efficacis respectu negationis cuiuscunque peccati ac prinde ex vi illius necessariū est inferenda voluntas exequutiva mediorum, & finis, si talis voluntas necessaria fuerit ad talem executionem exempli gratia, si intendit quis efficaciter non peccare in posterum, permanente hac intentione occurrit vehementer tentatio committendi peccatum luxuriæ, si ad negationem talis peccati imminens necessaria sit volitio expressa, quæ efficaciter expressè detestetur tale peccatum, inferenda est ex illa intentione. Similiter si occurrat præceptum elicendi actum contritionis, si ad hunc elicendum necessaria sit volitio reflexa, (non dico si necessaria sit antecedenter, hoc est, si sine illa elici non possit, sed si necessaria sit saltem consequenter, quia sine illa non elicetur de facto) quæ dicat, volo elicere contritionem, talis volitio inferenda est ex illa efficaci intentione, quia intentio efficacis cogit voluntatem ad efficiendum totum illud, sine quo finis non potestur eo modo, quo intenditur, de hoc latius Contr. II. p. 9.

PUNCTUM III.

De imperio non reflexo ubi de materiali electione.

Imperium directum directè tendens in obiectum externum, in cuius ademptionem internus alius actus educere potest, propugnat Ripalda de ente supernaturali disp. 66. sect. 3. quod acriter impugnat Hurt. 2.2.2. disp. 135. sect. 6. cum Ripalda sensere sapientissimi recentiores, qui electionem quandam materiale constituit, quæ nullo modo attingit intrinsecè motuum formale finis, neque medium propter tale motuum, sed solum electio dicitur, quia nascitur ex fine, & conducit ad finem consequendum: exempli gratia, intendit Deus poenitentiam non præiusto peccato. Ad hunc finem consequendum necessarium est peccatum, ad hoc necessaria permissio, quam Deus debet apponere. Aiunt Deum non teneri permittere peccatum propter poenitentiam, sed propter poenitentiam, vel propter alium finem, quem Deus potuit intendere impropria permissione, etiam si non præcessisset illa intentio poenitentiae. Ne Theologicis terminis quæstio Philosophica obscurior non Theologo fiat, rem explico exemplo in vulgari materia posito. Intendit quis efficaciter ire Matrimonium, ex hac intentione tenetur eligere medium necessarium ad iter agendum; pono necessariū esse conducere equum, quia alio modo iter agi nequit. Affirmant hi recentiores illum teneri velle equum conducere, non tamen teneri velle conducere equum propter iter agendum, sed propter hunc, vel

vel alium finem, v. g. propter delectationem capiendam de equitatione.

2 Hanc materialem electionem ita stabiliunt Recentiores, ex intentione finis ad id tantum teneor quod necessarium est ad finem consequendum: sed ad finem consequendum non est necessaria electio medij propter finem, sed sufficit volitio efficacia medij propter quemcumque finem, ut per se patet, æquæ enim Matritum ibo, si post intentionem efficacem iter agendi equum conducam ex intentione eundi Matritum, vel ex alia quacunque intentione, possessio enim, & habitio equi æquæ utilis est ad iter agendum, siue ex hoc siue ex alio siue fuerit comparata. Hac philosophandi ratione nonnulla componunt recentiores ad Theologiam spectantia, videlicet prædeterminationem actus liberi, intentionem poenitentiae ante præiudicium peccati, & alia huiusmodi.

3 Contra hanc materialem electionem & hunc modum influendi actus directi in alium directum voluntatis, sic argumentatur Hurtadus: Intentio finis debet inducere amorem medij conducentis ad finem: ergo si actus charitatis est medium ad intentionem actus poenitentiae, debet actus poenitentiae inducere amorem actus charitatis. Ad hanc objectionem rectè respondet Ripalda intentionem debere inducere amorem mediorum exteriorum, quæ non potest exequi, nisi medio illorum amore, non tamen debere inducere amorem mediorum interiorum quæ sine amore ipsorum possunt poni ab ipsa voluntate immediate eliciente talia media, hoc est, actus voluntatis internos, qui se habent ut media ad talem finem. Si enim ex intentione quadam teneor conducere equum, teneor velle ipsam conductionem, quæ non potest nisi media sui volitione à me dependere; si verò ex alia teneatur elicere actum volitionis, v. g. misericordiae, non teneor velle ipsam volitionem, seu actum misericordiae potentem sine sui volitione, neque amore reflexo à me dependere.

4 Arguit secundò: Actus externi non sunt imperati quin sint reflexe voliti, ergo neque interni. Huic objectioni solutionem iam dedi, actus enim externi ideo non possunt imperari, quin sint voliti, quia non nisi media sui volitione à voluntate dependent: actus verò interni per se ipsos dependere possunt, ac proinde non tenent consequentia peccata à paritate actuum exteriorum ad internos actus.

5 Arguit tertio. Actus charitatis, & actus misericordiae, possunt coexistere, quin actus misericordiae, se habeat per modum electionis materialis respectu intentionis misericordiae: ergo ut actus misericordiae se habeat per modum electionis materialis debet esse volitus electione formali reflectente super ipsum. Sed sibi insinat Hurtadus, similiter possunt esse actus reflexus imperans, & actus imperatus, quin vnus procedat ab alio: ergo imperium non consistit in amore reflexo; Huic objectioni facile parat Hurtadus ipsum respondere dicentem, actum imperatum essentialiter requirere diuersam actionem, quæ procedat ab imperante, quam non haberet si ab ipso non procederet. Sed iuxta hanc doctrinam eodem modo posset responderi, electionem materialem non respicientem intrinsecè motum intentionis, neque medium propter finem, neque ut vile formaliter indigere speciali actione, quæ dependeat ab intentione, quam non haberet si ab illa non dependeret. Ripalda soluit hoc argumentum eodem modo, ac in imperio reflexo, & dicit tunc electionem materialem dependere ab intentione, quando ita existit ut non existeret, si deficeret intentio; quam doctrinam latè impugno punctis 4. & 5. ubi probò hos conditionatos euentus inutiles esse ad explicandum, & constituendum influxum inter imperatum & imperantem: quid ego de hoc argumento sentiam dabo num. 8.

6 Dico primò. Si intentio determinare potest ad illum actum, quem electionem materialem appellant recentiores, nulla alia formalis electio ex vi intentionis necessaria est. Hanc conclusionem rectè probat ratio facta pro illa sententia, scilicet intentionem finis tantum obligare ad id, quod necessarium est ad finem consequendum, sed postea electione materiali non est necessaria electio formalis, quia æquæ vtraque idem consequitur medium: ergo si ex vi intentionis efficacia poni potest materialis electio, formalis alia necessaria non est.

7 Dico secundò. Si per accidens coniungatur intentio finis cum volitione medij propter bonitatem aliquam independentem à fine, electio formalis necessaria non est.

Hæc conclusio ex præcedenti insertur necessarid, si enim electio materialis determinata ad intentionem sufficit ad finem consequendum, sufficeret etiam ab illa non determinetur, æquæ enim medium consequitur volitio medij non respiciens intrinsecè finem, siue ab illius intentione determinetur, siue independentem ab illa procedat. Confirmatur: Intentio efficax non obligat ad amandum neque eligendum medium, quod independentem à mea electione potest esse: ergo non obligabit ad amandum electione formali medium quod independentem à tali formali electione existentiam habet.

8 Dico tertio: Intentio immediate non potest determinare voluntatem, neque adhuc inefficaciter ad actum electionis materialiter. Hanc conclusionem docent Hurtadus supra & Soar, tom. 3. de gratia lib. 12. cap. 11. num. 15, quam probò argumento Hurtadi nuper adducto, quod in meis principiis sic fulcio. Possunt illi duo actus quos intentionem, & electionem materialem appellant recentiores coexistere, & non dependere vnus ab alio: ergo ad hanc dependentiam aliquid superadditum requiritur, diuersitatem actionis in actu imperato seu dependente ab alio, & conditionalem euentum, quibus hæc imperia constituentur influentia abundè impugno, punctis 5. neque recursus patet ad coexistentiam horum actuum, licet enim dixerim actum reflexum non posse coexistere directè, quin hic ab illo dependeat, hoc dici nequit de his actibus quos intentionem, & electionem materialem vocamus, nullus enim ex se intrinsecè dicit ordinem ad alium, & ex hac coexistentia sæpe non maior dependentia potest inferri huius ab illo, quam illius ab hoc: possunt enim actus respicere obiecta, quorum quodlibet ex se vtile esse possit ad aliud, v. g. cupio sanitatem propter ipsam, & cupio balneum ingredi propter voluptatem quam ex illo capio: hæc duo obiecta possunt inter se esse vtilia quodlibet illorum ad alterum comparandum, ingressus enim in balneum utilis esse potest ad sanitatem comparandam: possum enim intrare in balneum propter sanitatem comparandam, & sanitas utilis est ad ingressum in balneum; possum enim sanitatem amare propter ingressum in balneum mihi maximopere delectabilem, ergo quando sunt hi duo actus, amo sanitatem propter ipsam: amo ingressum in balneum propter delectationem capiendam, nulla est ratio propter quam dicamus amorem sanitatis se habere tanquam finem & amorè ingressus in balneum tanquam medium vel e contra: ergo neuter habebit rationem finis neque rationem medij præcisè ex coexistentia: ergo nullum est caput, ex quo possumus inuenire dependentiam inter duos actus. Si dicas non omnia obiecta esse mutuo inter se vnum vtile ad alterum. Respondeo plerosque esse huius conditionis in quibus tenebit hæc ratio, quia de facto obiecta illorum actu mutuo possunt esse vtilia, alterum ad alterum comparandum, & saltem ex falsa apprehensione in omnibus hæc ratio potest inueniri, quia intentio non solum determinat ad electionem medij quod in se est vtile, sed ad electionem cuiuscumque rei, quæ apprehendatur ut utilis, & ut habens rationem medij, licet illam non habeat.

9 Dico quartò. Intentio efficax potest immediate mouere ad actum reflexum, quo ametur electio materialis ut utilis ad finem intentum. Probo hanc conclusionem, illa materialis electio utilis est ad finem consequendum, coniungitur enim cum medio utili: ergo cognita ut utilis poterit amari ex intentione talis finis, habet enim sufficientem bonitatem quæ possit amari propter finem intentum: exempli gratia intendo ire Matritum: cognosco fore vtilem ad talem finem velle conducere equum, etiam si volitio conductionis equi non illam respiciat propter iter agendum, sed propter equum possidendum, vel propter voluptatem capiendam ex equitatione. Ex illo fine adeundi Matritum, possum actu reflexo eligere propter finem intentum volitionem conducendi equum respicientem voluptatem capiendam ex equitatione per suammet entitatem, & finem intentum eundi Matritum non per suam entitatem, sed tantum extrinsecè ratione electionis formalis imperantis talem volitionem, moneo tamen in hoc casu volitionem directam, quæ equum conduco propter voluptatem capiendam non habere rationem electionis, sed rationem medij imperati ab electione.

10 De aliis actibus voluntatis inclinantibus voluntatem ad alias volitiones circa idem formale motiuum, v. g. quædo ex amore Dei amo proximum propter ipsum Deum rectè

rectè monet P. Didacus Ruiz. tom. de providentia disp. 3. sect. 8. num. 9. non habere rationem imperantis neque imperati, sed esse novam extensionem ad idem obiectum motuum.

- II Disputant Theologi à quo habitu procedat actus imperatus. An ab habitu imperantis, vel à proprio habitu, in qua quaestione dicendum omnem actum siue imperantem, siue imperatum procedere ab habitu illius virtutis, ad quem pertinet ex motu intrinseco, ita ut si actus charitatis efficaciter imperet actum religionis, actus imperans charitatis procedat ab habitu charitatis, & actus imperatus religionis ab habitu religionis, & tantum mediare dependeat ab habitu charitatis, quatenus dependet ab actu charitatis qui dependet à tali habitu charitatis. Ratio huius conclusionis est quia nullus habitus virtutem habet versandi extra suum motuum, versaretur autem habitus charitatis circa motuum religionis, si actus religionis imperatus procederet ab habitu charitatis. Quaestio alia, scilicet cuius speciei sit bonitas imperata, an pertineat ad eandem speciem ad quam pertinet bonitas imperantis, & habeant motiva speciei diversa, est purè Theologica.

PUNCTUM IV.

An imperium natura sua efficax libertatem adimat.

Varia imperiorum genera assignavi & statui posse in quolibet illorum genere aliquo ex natura sua assignari efficacia: est modò definiendum de singulis seorsim sumptis an libertatem adimant voluntati.

§. I.

Propria sententia.

- I Sententia est Recentiorum, actus imperantes quantum suis natura sua efficaces non adimere libertatem, quam referunt Hurtadus & Ripalda postea citandi, in illius suffragium prædicti recentiores vocant plures Authores, quos, ut bene notant Hurtadus & Ripalda, non ad illorum memem referunt, quia tantum illi asserunt voluntatem liberè elicere actum imperatum vel eligere medium unicuique supposita intentione vel imperio efficaci, quia illi liberum fuit cessare ab intentione seu imperio, ex quo tantum inferitur actum imperatum esse liberum secundario libertate derivata ab imperante. Existimo tamen immerito dixisse Hurtadum sententiam hanc solum defendi ab his Recentioribus, illam enim expressè tenet P. Suarez lib. 12. de gratia c. 11. n. 14. quam perperam explicat Ripalda, quasi id non asseruisset, quia licet n. 11. ad meritum facilius defendendum in actu imperato negaverit actus efficaces imperantes, postea tamen his admissis, meritum & libertatem sibi servare voluit imperatos, est enim illi familiarissimum varios assignare modos, ad eandem defendendam quaestionem.
- 2 Sententiam affirmantem actus efficaces libertatem adimere defendunt P. Salas l. 2. t. 1. lib. 6. disp. 1. sect. 5. §. dicit sumere, & disp. 2. sect. 6. n. 66. Ripalda de ente supernaturali disp. 63. sect. 2. Hurtadus 2. 2. disp. 136. P. Valquez & Torres, quos perperam referri ait Ripalda, quia uterque negat hos actus imperantes efficaces absque ratione tamen prohibere vult Ripalda hos Doctores referri pro hac sententia, licet enim actus imperatos efficaces non concedant, inferunt tamen actus imperatos non fore liberos si tales actus efficaciter imperantes darentur: legatur P. Valquez l. 2. disp. 51. n. 38.
- 3 Dico primò. Actus imperans ex natura sua efficax si determinatum respiciat obiectum actui imperato propriam illius libertatem adimit, & in illum derivat libertatem quam in se formaliter habet, sicut volitio libera imperans actionem externam illam denominat extrinsecè liberam. Secundam conclusionis partem nullus negabit, priorem sic probo. Talis actus imperans antecedit actum imperatum, & illius est causa, & non est indifferens ad existentiam actus imperati, & negationem illius, sed determinatus ad existentiam imperati, ergo antequam actus imperatus sit determinatus in se ipso, est determinatus in causa, & antequam videatur existens absolute, vel sub conditione ex positione præcisa actus imperantis inferitur necessarius actus imperatus ergo necessitas talis imperati non est subsequens sed antecedens, quia nascitur ex aliquo antecedenti ipsum actum imperatum, & tenente se ex parte principij respectu

illius, illa est enim necessitas antecedens quæ nascitur ex aliquo antecedenti ipsum actum.

Respondent Recentiores illam esse necessitatem consequentem, quia nascitur ex determinatione libera voluntatis, contra quos sic arguo. Necessitas actus imperati oritur ex determinatione voluntatis ad actum imperatum, ante determinationem eiusdem voluntatis ad ipsum imperatum: ergo licet nascatur ex determinatione subsequenti seu comitante actum imperantem, nascitur ex determinatione antecedenti actum imperatum, ergo licet non obstat libertati actus imperantis, obstat tamen libertati actus imperati, nihil enim refert determinationem esse subsequentem ad aliquem actum, ut libertatem lædat alius, cuius est infallibilis determinatio, quemque causalitate præcedat sicut contingit in nostro casu.

Alter respondent, voluntatem determinantem se ad actum imperantem, quem novit connexionem habere cum imperato, liberè se ad illum determinare, ac proinde illam determinationem libertatem non lædere. Resp. voluntatem determinantem se liberè ad actum imperantem, liberè se determinare ad actum imperatum libertate primario efficiente actum imperantem, & secundario & denominativo actum imperatum, non tamen se liberè determinare libertate propria actus imperati, sicut contingit in imperio actus externi ad quod liberè se determinat voluntas, libertate actus interni derivata in externum, non tamè primario illi inhærentem. Ratio huius conclusionis est quia libertas propria actus dicit ipsam entitatem actus dependentem à principiis indifferentsibus, determinatio autem ad actum imperantem quantumvis hic prævideatur connexus cum imperio non dicit formaliter entitatem actus imperati, & si illam diceret esset cum dependentia à principio non indifferenti, scilicet ab actu imperante, ergo nullo modo potest dicere libertate formalem actus imperati. In hanc eandem solutionem incidit alia, quia dicit Recentiores actum imperantem esse determinationem radicalem non formalem actus imperati, ac proinde illius libertati non obesse. Contra: determinatio illa radicalis actus secundi est formalis per modum actus primi ad eundem actum secundum, qui posita principio non est indifferens ad actum imperatum, & ad negationem illius, sed determinatum ad illius existentiam: ergo aufert totam indifferenciam voluntatis, & inducit necessitatem ad actum imperatum eodem modo ac illam induceret quodcumque principium prædeterminans, quod non est determinatio formalis ipsius actus secundi, per modum actus secundi, hæc enim non distinguatur ab ipso actu, sui formaliter determinat potentiam ad actum secundum, cum negatione cuius coponi non potest.

Confirmatur: Si hoc imperium efficax esset insulsum potentie absque ulla libertate ipsius, actus imperatus procedens ab illo non posset habere propriam libertatem ergo modò quando actus imperans liberè elicitur à voluntate, actus imperatus eadem libertate caret: Probo consequentiam, actus imperans siue necessarius siue liber sit in se ipso eodem modo præcedit actum imperatum & est causa illius, & eandem connexionem habet cum illo, quia actus imperans non influit in imperatum per propriam libertatem imperantis, sed per tendentiam intrinsecam, quam habet in illum tanquam in obiectum: ergo eodem modo propriam libertatem illi adimit, libertas enim propria & formalis actus imperati, & cuiusvis actus voluntatis sumitur ex modo, quo procedit à suis principiis immediatis cum indifferencia, ut procedat & non procedat ab illis, non verò ex indifferencia, vel necessitate, quam habent principia ad sui existentiam, actus enim liber dicitur, quia processit à cogitatione, à qua potuit non procedere, licet talis cogitatio, & quidquid se tenet ex parte principij respectu illius non sit liberum, sed necessario existens independentem ab aliqua determinatione voluntatis: ex hoc inferes actum imperatum procedentem ab imperio libero, vel necessario, in se ipso formaliter esse æquè necessarium, & differre tantum ex eo, quod actus procedens ab imperio libero, est siue necessarius in se ipso, est tamen liber in causa, & libertate causæ derivata in effectum, sicut est libera deambulatorio procedens necessario ab imperio libero voluntatis.

Dicunt alij actum imperantem supponere potentiam indifferenciam per cogitationes, quas habet inclinates cum indifferencia ad actum imperatum, ac, proinde non tollere libertatem ad talem actum. Idem diceret de Physica prædeter